

Vanliga frågor och svar vid institutionsstyrelsevalen

1. Fråga

Vem beslutar om ledningsform och institutionsstyrelsernas sammansättning?

Svar

Rektor beslutar om ledningsform (prefekt och institutionsstyrelse eller bara prefekt s.k. prefektstyre) och institutionsstyrelsens sammansättning efter förslag från institutionen. Före beslut om ledningsform ska även samråd ske med respektive fakultetsdekan.

2a. Fråga

Vi vill ha kvar den sammansättning som gällde för institutionsstyrelsen vid förra valet. Måste vi begära hos rektor att få ha den kvar?

Svar

Om institutionen kan bemanna sin styrelse enligt rektors tidigare beslut, behöver institutionen inte inkomma med förnyad begäran utan tidigare beslut gäller tills vidare, om inget annat meddelats institutionen.

Detta gäller även de institutioner som har en sedan tidigare beslutad styrelsesammansättning, som "avviker" från gällande regelverk.

OBS! Avser inte tidigare meddelande dispenser, dvs avvikelser om bemanning i förhållande till tidigare beslutad sammansättning. Jfr Fråga/Svar 7.

2b. Fråga

Vi vill ha kvar den sammansättning som gällde för institutionsstyrelsen vid förra valet, dvs antalet ledamöter, men vill ta bort ämnesrepresentationen. Kan vi bara bortse från ämnesrepresentationen eller måste vi tillskriva rektor ändå?

Svar

Rektor har beslutat att fr.o.m. 2009-01-01 ändra regeln som säger att samtliga forskarutbildningsämnen ska vara representerade i institutionsstyrelsen av en professor eller annan docentkompetent lärare, från att vara huvudregel till att bli undantagsregel.

De institutioner som vill ha kvar ämnesrepresentationen för såväl ordinarie ledamöter som suppleanter, och har en sedan tidigare beslutad sammansättning inskrivet i beslutet samt tillräckligt med anställda för att bemanna styrelsen kan förrätta val direkt.

Vill man däremot ändra på ett tidigare beslut, måste *alltid* rektor tillskrivas. Ändringen av regelverket innebär således inte att institutionerna själva kan ändra, utan varje institution måste ha en av rektor godkänd sammansättning av sin styrelse.

Jfr Fråga 6, (7), 10 och 11.

3. Fråga

Om vi vill ändra nuvarande institutionsstyrelsens sammansättning, vad ska institutionens förslag till rektor innehålla?

Svar

Förslaget ska innehålla:

Förslag till ledningsform (det vanligaste är institutionsstyrelse och prefekt).

/Skulle bara prefekt väljas (s.k. prefektstyre) ska en särskild motivering avges för detta och förslaget vara väl förankrat hos berörd dekan./

Förslag till institutionsstyrelsens sammansättning inom ramen för de fastställda reglerna.

Förslag till suppleantsystem för representanter för *lärare och TA-personal*: personliga suppleanter eller grupp-suppleanter, i sistnämnda fallet också deras antal.

4. Fråga

Vi kommer att bilda en ny organisation tillsammans med en/ flera andra institutioner inom ett år/motsv. Kan vi skjuta på valet?

Svar

Rektor kan besluta om en förlängd mandatperiod med (maximalt) ett år i avvaktan på att den nya organisationen träder ikraft. Ett förslag till förlängda mandatperioder för ledamöterna, om dessa önskar kvarstå, ges in.

Jfr Fråga/Svar 5.

5. Fråga

Vilka mandatperioder gäller vid institutionsstyrelsevalen?

Vår prefekts mandatperiod sammanfaller inte med institutionsstyrelsens mandatperiod. Kan vi ändra mandatperioden för styrelsen?

Svar

Enligt beslut av universitetsstyrelsen är mandatperioden tre år. För studentrepresentant är den dock ett år.

Mandatperioden för institutionsstyrelser började löpa 2003-01-01, och är fast. Sker en omorganisation/prefektbyte/motsv under pågående mandatperiod, förskjuts inte mandatperioden för styrelsen, utan en ny styrelse/motsv sitter fram till dess att ordinarie period löper ut.

Undantag kan ske t ex vid byte av ledningsform, vid omorganisationer etc, om rektor medgivit detta.

Jfr Fråga/Svar 4.

6. Fråga

Vi har en stor styrelse med många ledamöter. Vi har diskuterat att minska antalet ledamöter för att få ett effektivare styrelsearbete. Då kommer dock sannolikt inte alla ämnen att representeras på lärar- och studentsidan. Hur går vi tillväga?

Svar

Det är rent allmänt ett bra tillfälle att inför valen överväga om antalet ledamöter behöver minskas (alternativt ökas). Det är en allmän rekommendation att särskilt beakta vikten av kompetens och effektivitet hos universitetets ledningsorgan.

Eftersom regelverket ändrats så att kravet på ämnesrepresentationen i institutionsstyrelse genom professor eller annan docentkompetent lärare tagits bort, borde det inte bli några problem att ändra.

Prefekten inger skrivelse till rektor i vilken ska framgå styrelsens sammansättning och valt suppleantsystem, samt skälen till varför man vill ändra och det man vill uppnå.

Jfr Fråga/Svar 2b och 3.

7. Fråga

Vi har för få lärare som är valbara och behöriga att sitta i styrelsen. Vad gäller för oss?

Svar

För att denna fråga ska kunna prövas behövs en skriftlig framställan med redogörelse om vilka lärare som finns vid institutionen, vilken behörighet de har (professor, lektor etc), deras anställningsförhållande (tills vidare alt tidsbegränsad) samt anställningens omfattning.

Dispens?

Om det tidigare varit brist på tillräckligt antal behöriga lärare kanske institutionen redan vid föregående institutionsstyrelseval har beviljats en dispens av rektor.

Den har i så fall inneburit ett medgivande om undantag från regeln om docent/professorskompetens så att andra lärare än de som har den formella behörigheten fått ingå i lärarkategorin. Utgångspunkt för prövningen blir då föregående dispens. Alternativ till dispensansökan kan vara att se över sammansättningen på styrelsen. Kanske kan antalet ledamöter minskas?

Tillfällig dispens?

I några fall har endast tillfällig dispens medgivits, eftersom det varit känt att ett par lärare skulle *uppnå behörighet* under mandatperioden. Det är en viktig grundprincip att behörighetsreglerna iakttas. Dispenser beviljas mycket restriktivt.

Ny situation?

Skulle det vara en annan bakgrund, t.ex. att institutionen plötsligt fått en ny situation som förändrat sammansättningen på lärarkåren så att behöriga lärare saknas, ska även detta fall föredras för rektor som ett *dispensärende*. Detta gäller även under pågående mandatperiod.

8. Fråga

Hur många representanter har studentkåren rätt att utse?

Svar

Målsättningen (kravet) är att antalet bör vara lika universitetsstyrelsen (som har 3 ledamöter enligt förordning) i synnerhet som tre olika nivåer inom utbildningen finns. Antalet kan även vara högre.

Beträffande universitetets interna organisation t.ex. institutionsstyrelser gäller enligt högskolelagen 2 kap 7 § att studenterna har rätt att vara representerade i alla beslutande och beredande organ av betydelse för utbildningen och studenternas situation.

9. Fråga

Vi har brist sedan tidigare på studentrepresentanter inom grund- resp. forskarutbildningen. Hur ska vi gå tillväga?

Vid vår institution har vi ingen grundutbildning. Hur gör vi då?

Svar

Det är ett lagstiftat krav på studentrepresentation och det är viktigt med studentrepresentativitet i universitetets ledande organ. Universitetet ska tillse att det finns platser för studenter i institutionsstyrelserna och uppmuntra tillsättningen. Dock är det slutligt studentkårerna som ansvarar för att utse studenter (oftast sker detta lokalt genom ämnesråd etc).

Principen för institutionsstyrelses sammansättning är att lärarna ska vara minst 2/3 i förhållande till studenternas max 1/3. Saknas en viss utbildningsnivå (grund- eller forskarutbildning) inom en institution, inträder studentrepresentant från den/de nivå/er som finns vid institutionen.

10. Fråga

Är det samma krav på suppleanter/gruppsuppleanter som ledamöter i övrigt i styrelsen vad gäller behörighet och rösträtt/valbarhet?

Ska vi välja ett system med personliga suppleanter eller gruppsuppleanter?

Svar

Ja, kraven på behörighet är lika för ordinarie ledamöter och suppleanter.

Institutionen avgör själv vilken typ av suppleanter som ska finnas. Jfr Fråga/Svar 3.

Universitetsledningen har tidigare framhållit ett system med gruppsuppleanter som en bra lösning, i synnerhet om det råder brist på behöriga ledamöter och det gäller för alla kategorier i institutionsstyrelsen. En gruppsuppleant med behörighet kan då lösa problemet genom att vara suppleant för flera ledamöter. *Observera* att en vetenskapligt kompetent ordinarie ledamot ska ersättas av en vetenskapligt kompetent suppleant, företrädesvis från samma akademiska nivå.

Är lärarkåren så liten vid en institution, att man inte kan tillsätta suppleanter som uppfyller kraven på behörighet, krävs dispens. Jfr Fråga/Svar 7. Eventuellt bör kanske styrelsens sammansättning ses över och antalet ledamöter minskas?

11. Fråga

Vilka regler gäller för rösträtt och vilka regler gäller för valbarhet?!

Svar

Valbarhet:

I högskoleförfattningarna talas om att beslut ska fattas av vetenskaplig kompetenta dvs personer med avlagd doktorsexamen, men valbarhet kan även tillkomma annan lärare/forskare som har en anställning för vilken det krävs doktorsexamen eller en motsvarande vetenskaplig kompetens.

Rösträtt:

Rösträtt har däremot samtliga lärare/forskare vid universitetet under förutsättning att de har arbetsuppgifter (undervisning och/eller forskning) vid den institution de ska rösta fram styrelse till.

En lärares akademiska nivå (professor, docent etc) är avgörande endast vid fördelningen av antalet platser inom gruppen Övriga lärare i institutionsstyrelsen samt vid eventuell begärd ämnesrepresentation. Jfr Fråga/Svar 2b.

/Forts fråga 11 på nästa sida/

Lärare/forskare:

Anställningen ska vara placerad vid institutionen, vara utan tidsbegränsning eller meddelad för minst två år och minst halvtidstjänstgöring löpande över tiden för valet.

TA-personal:

Samma krav med skillnaden att anställningen ska innehålla huvudsakligen tekniska eller administrativa arbetsuppgifter.

Studenter:

Den som är registrerad som student vid institutionen för den termin då valet äger rum samt finns inskriven vid institutionen under sin mandatperiod (1 år).

Allmänt

Självskrivna ledamöter i institutionsstyrelse, t.ex. prefekt och stf prefekt, har rösträtt.

Vicerektorer, dekaner, prodekaner, sektionsdekaner/motsv har rösträtt vid sin institution, om de upprätthåller sin anställning vid sidan av sitt specialuppdrag till minst 50%.

För samtliga gäller att rösträtt och valbarhet endast föreligger vid *en* institution och i *en* valkorporation (lärare, TA-personal eller studenter).

Jämställdheten ska enligt Högskolelagen särskilt beaktas vid valförrättningar.

12. Fråga

Vi har forskare anställda som projektledare. De kan ha visstidsanställning eller tillsvidareanställning. De arbetar inom sitt projekt, ibland i någon annans projekt och kan undervisa då och då. De tillhör ju inte kategorin lärare. Är de att betrakta som TA-personal?

Svar

Se Fråga/Svar 11.

Om en disputerad forskare är anställd vid universitetet har denne rösträtt och är valbar enligt universitetets egna regler, om forskaren uppfyller kravet på anställning för minst 2 år, minst halvtid. Forskaren ingår då i lärarkategorin.

13. Fråga

Är det möjligt att inom en valkorporation (TA) bestående av bara två personer, att dessa sinsemellan bestämmer vem som ska vara ordinarie resp. suppleant?

Svar

Om det endast finns två personer i en valkorporation, kan dessa bestämma sinsemellan, under förutsättning att de är överens, vilket är prefektens ansvar att utröna, eftersom prefekten ansvarar för valen vid institutionen.

Detta bygger på att när endast en kandidat nominerats kan val ske med acklamation, om ingen begär omröstning, istället för förrättande av val med slutna sedlar.

14a. Fråga

Vi har en lärare/administratör som är tjänstledig till 100% vid röstningstillfället och är då inte röstberättigad. Han kommer att vara tillbaka den 1 mars, dvs 2 månader in på den nya mandatperioden. Är han valbar?

Svar

Generellt gäller att en anställd som är tjänstledig vid valtillfället för ett år eller mer därefter saknar rösträtt och valbarhet.

Läraren/motsv torde i detta fall anses valbar till både ordinarie plats och som suppleant. Väljs läraren som ordinarie, kan suppleant upprätthålla platsen fram till dess att han är åter i tjänst.

Bortovaro från arbetsplatsen kan bero på t.ex. tjänstledighet för att pröva annan anställning, forskarledighet etc. Först prövas rösträtt och valbarhet mot kravet på anställningens längd och omfattning samt behörighetsreglerna, därefter mot reglerna vid tjänstledighet. Denna prövning ska även ske i motsatt fall t.ex. vid återanställning efter pensionsavgång. Råder oklarheter bör Ledningskansliet kontaktas.

Jfr Fråga/Svar 14b och 15.

14b. Fråga

Vi har en lärare/administratör som är tjänstledig till 100% vid röstningstillfället p.g.a. föräldraledighet. Är han röstberättigad? Valbar?

Svar

Ja, i båda fallen.

Man bör dock beakta att personer som väljs in i styrelsen i möjligaste mån finns på plats under mandatperioden för att skapa kontinuitet i styrelsearbetet.

Jfr Fråga/Svar 15.

15. Fråga

Vi har en lärare/administratör som har 100% anställning tillsvidare men är tjänstledig till 80%. Vi vet att denne har rösträtt, men hur är det med valbarheten?

Svar

Läraren/motsv är valbar till både ordinarie plats och som suppleant.

Det som särskilt bör beaktas är att styrelsen får en kontinuitet i sitt arbete och att ledamöterna som företrädar institutionen är väl insatta i verksamheten och har tid för styrelsearbetet. Man bör därför inte nominera och välja en person som inte har möjlighet att delta i institutionsarbetet fullt ut, annat än i särskilda fall.

16. Fråga

Vi har en lärare/administratör som varit långtidssjukskriven i mer än ett år. Är denne röstberättigad?

Svar

Ja.

(Avseende valbarhet, jfr Fråga/Svar 15.)

17. Fråga

Vi har en lärare/administratör som är ledamot i styrelsen och kommer att vara tjänstledig under en tid. Läraren/administratören är intresserad att hålla kontakten med institutionen och kvarstå i styrelsen. Får man det?

Svar

Ja, om det är för en kortare tid. Handlar det om en längre tid är svaret nej.

Anledningen är att det är angeläget att värna om kvaliteten och kontinuiteten i styrelsearbetet så att de ledamöter som företräder institutionen är väl insatta i institutionens verksamhet.

Jfr Fråga/Svar 15.

18a. Fråga

Vad gäller om en styrelseledamot eller suppleant kommer att vara tjänstledig, lämnar sin anställning, går i pension eller avslutar sina studier vid institutionen under pågående mandatperiod?
Måste vi förrätta fyllnadsväl?

Svar

I normalfallet är svaret Ja.

Innan fyllnadsväl påbörjas, bör kontakt tas med Ledningskansliet för diskussion om eventuella andra lösningar.

Prefekten beslutar om fyllnadsväl ska hållas eller inte. Avser vakansen en kortare tid behöver inte fyllnadsväl hållas, och prefekten kan då besluta att vakantsätta aktuell/a plats/er. Det som beaktas i sammanhanget är 1) beslutförhet för styrelsen som helhet och 2) lärarnas inkl prefekt och stf prefekt majoritet.

Observera att en suppleant som ersätter ordinarie ledamot aldrig "stiger i graderna", dvs suppleanten blir inte ordinarie per automatik, utan suppleanten fortsätter att vara suppleant för den tid denne ersätter på en vakant ordinarie plats. Suppleanten är 'tjänstgörande suppleant', vilket lämpligen bör framgå av IS-protokollet.

Jfr Fråga/Svar 14a.

18b. Fråga

Vad gäller om vi får en kortare vakans på ledamots- eller suppleantplats?

Kan prefekten UTSE ersättare?

Svar

Nej, prefekten kan aldrig utse ledamot (ordinarie eller suppleant) att ingå i institutionsstyrelsen. Plats i styrelsen kan man endast väljas in på.

Prefekten har däremot rätt att besluta om förfaringssättet vid fyllnadsväl resp. vakantsättning. För eventuella frågor bör Ledningskansliet kontaktas.

/Fråga 18C på nästa sida/

18c. Fråga

Vi har ett par ledamöter i vår institutionsstyrelse som går i pension under mandatperioden? Vad gäller vid pensionering? 65 år? 67 år?

Svar

Om någon går i pension och lämnar sin anställning, har man lämnat universitetet och fyllnadsval ska i normalfallet hållas.

Om personen återanställts efter pensionsdatum prövas den fortsatta behörigheten mot anställningskravet: minst 2 år, minst halvtid. Uppfyller personen detta, kan han/hon sitta kvar i institutionsstyrelsen.

19. Fråga

Vi har en affilierad forskare/professor vid vår institution. Är han röstberättigad och valbar?

Svar

Nej. Rektors beslut om affilierad forskare/professor avser att universitetet kan knyta till sig välrenommerade personer utan anställning. Kravet för rösträtt och valbarhet – 2 år, minst halvtid – är därmed inte uppfyllt.

Vill man att personen ska kunna närvara vid ett sammanträde kan närvaro- och yttranderätt beviljas av institutionsstyrelsen.

20. Fråga

Vi har ny prefekt sedan 1 augusti. Han kommer från gruppen Övriga lärare. Kan den avgående och den nye prefekten bara byta plats?

Svar

Nej. En prefekt som avgår under pågående styrelsemandatperiod ingår inte i styrelsen, och kan inte byta plats men någon, inte ens om en plats blivit ledig i styrelsen p.g.a att ny prefekt hämtats ur denna grupp.

Är det bara några månader kvar av institutionsstyrelsens mandatperiod, ersätter suppleant. Är det längre tid än ½ år ska fyllnadsval hållas (beroende på hur ledamöter tillsatts*) och den avgående prefekten kan då givetvis kandidera.

Ett alternativ kan vara att styrelsen beviljar den avgående prefekten närvaro- och yttranderätt vid sina sammanträden.

*) Om fyllnadsval krävs eller inte beror på vilket sätt institutionen valt sina ledamöter och suppleanter. Har man röstat fram personer till ett visst antal givna platser, måste fyllnadsval hållas. Alternativet att man röstar fram ett antal personer och fyller på efter röstetal, kan medföra att man har möjlighet att "fylla på" utan att hålla extra val. Detta är dock inte att rekommendera i de fall en längre tid av mandatperioden återstår. Kontakta gärna Ledningskansliet för att diskutera lämpligt tillvägagångssätt.

Den som kandiderar till en plats i institutionsstyrelsen förlorar den kandidaturen om personen utses till prefekt eller stf prefekt.

21. Fråga

Vi har en person vid vår institution som vi gärna vill adjungera till vår institutionsstyrelse. Kan vi göra det?

Svar

Nej!

Adjungering, som innebär att låta utomstående delta med beslutanderätt kan inte förekomma vid SU. (Adjungering är bara tillåtet i vissa fall enligt Högskoleförordningen 11 kap 4 § då det handlar om kommuners och landstings högskolor.)

Vill man att en person med specialkompetens/motsv. ska kunna närvara vid ett (eller flera sammanträden) kan däremot närvaro- och yttranderätt beviljas denne/a person av institutionsstyrelsen. (Jfr Fråga/Svar 20 och 22.)

Personer som deltar på detta sätt förs upp i protokollet som "övriga närvarande", "särskild kallad" eller motsvarande, som tydligt visar vilka som varit med och fattat beslutet (Myndighetsförordningen 21 §).

22. Fråga

Vi vill gärna låta våra suppleanter närvara vid institutionsstyrelsesammanträdet. Kan de göra det?

Vilka får närvara i rummet vid sammanträdet?

Svar

Vid sammanträdet ska endast prefekt, stf prefekt och de ordinarie ledamöterna närvara samt i förekommande fall suppleant som ersättare för frånvarande ordinarie ledamot.

Vill man låta övriga närvara fattar styrelsen självt beslut om att bevilja suppleanter parallell närvaro- och yttranderätt.

Observera att studierektor alltid har närvaro- och yttranderätt när frågor inom dennes/dennas område avhandlas.

Jfr Fråga/Svar 21.

23. Fråga

Hur och vart skickar vi en handling rörande ändringar/motsv avseende institutionsstyrelsen?

Svar

Skrivelsen ställs till rektor och sänds till registrator, som sedan vidarebefordrar den till utsedd handläggare inom Ledningskansliet.

Detta gäller även ev. överklaganden från anställd vid institutionen.

Ev. frågor rörande institutionsstyrelser/valen ställs till Marianne Westman, marianne.westman@adm.su.se alt tel 08- 16 2276.